

7 Salg av norskprodusert petroleum

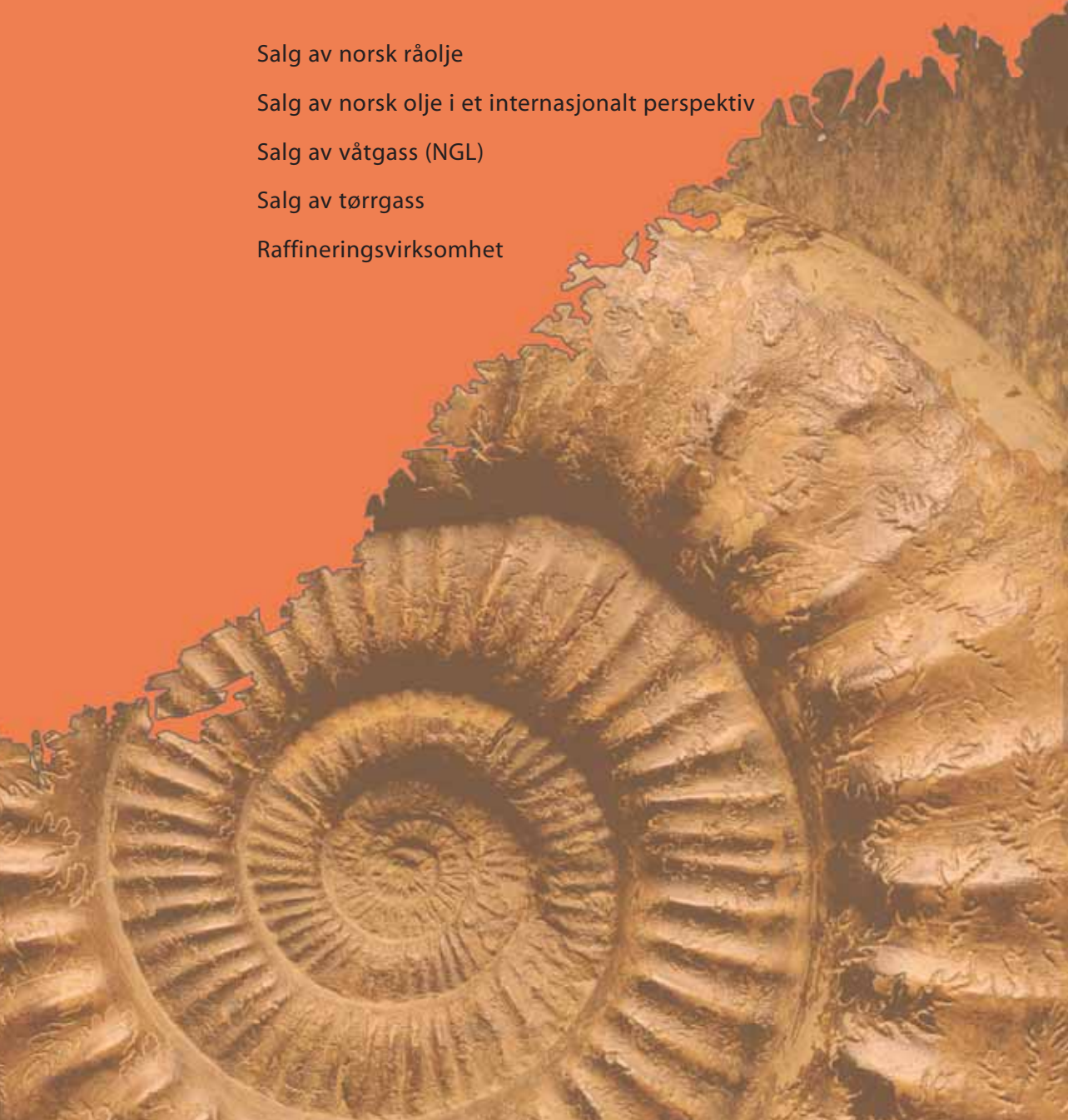
Salg av norsk råolje

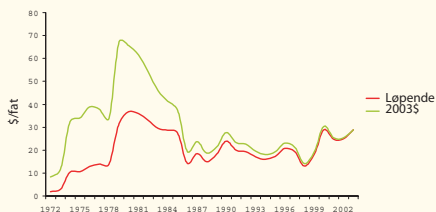
Salg av norsk olje i et internasjonalt perspektiv

Salg av våtgass (NGL)

Salg av tørrgass

Raffineringsvirksomhet

Figur 7.1 Historisk oljeprisutvikling (Brent), 1972–2003
(Kilde: Platts)

Salg av norsk råolje

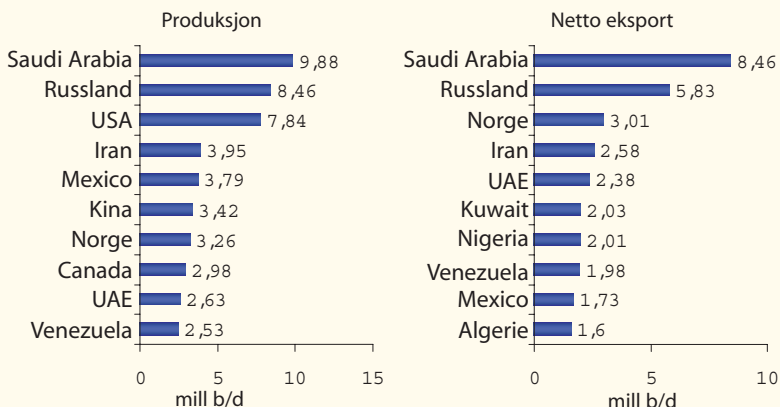
Et hovedprinsipp i norsk avsetningspolitikk har vært at avsetning av norsk olje skal ivaretas av kommersielle selskaper og baseres på forretningsmessige kriterier innenfor de generelle rammene som myndighetene fastsetter. Dette innebærer at produsentene på sokkelen avsetter råoljen til markedsbetingelser.

Oljen transporteres i rørledninger til terminaler på land eller bøyelastes på skip. Prisen vil avhenge av situasjonen i oljemarkedet og kvaliteten på oljen som selges. Prisen for råolje vurderes oftest etter en referansepris i spotmarkedet. Prisen på olje fra det britiske Brentfeltet er en slik referanse for råolje fra Nordsjø-bassenget. I 2003 var gjennomsnittsprisen for Brent blend 28,8 USD. Dette var en oppgang på 3,8 USD fra 2002.

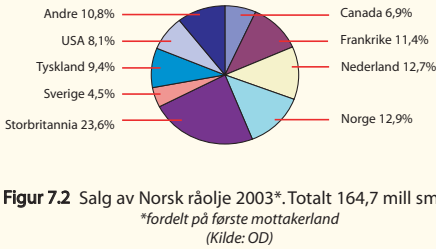
Av kommersielle og tekniske hensyn markedsføres ofte de enkelte oljetyper sammen som en blanding («blend»). Både oljekvalitet og fleksibilitet med hensyn til lasting og lagring påvirker prisen som oppnås. Norske myndigheter fastsetter, på grunnlag av selskapenes salg, en normpris ved utregning av skatt, se kap. 3. Figur 7.1 viser prisutviklingen for norsk råolje siden 1975, gitt ved gjennomsnittlig normpris. Figur 7.2 viser skipninger av norsk råolje fordelt på første mottakerland i 2003.

Salg av norsk olje i et internasjonalt perspektiv

Produksjonsnivået på norsk sokkel i 2003 var i gjennomsnitt ca. 3,26 millioner fat olje per dag

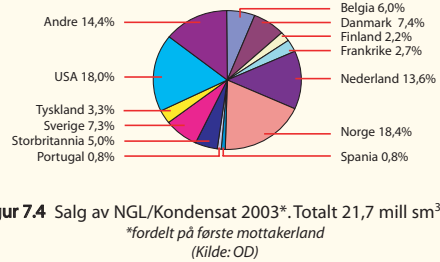

Figur 7.3 Produksjon og netto eksport av olje, 2003*
(Kilde: Petroleum Economics Ltd) *inkluderer NGL/kondensat

Figur 7.2 Salg av Norsk råolje 2003*. Totalt 164,7 mill sm³ o.e.

*fordelt på første mottakerland
(Kilde: OD)

Figur 7.4 Salg av NGL/Kondensat 2003*. Totalt 21,7 mill sm³ o.e.

*fordelt på første mottakerland
(Kilde: OD)

(inkl. NGL) og plasserte Norge som nummer 7 på listen over verdens største oljeproducenter jfr. fig. 7.3. Det norske produksjonsnivået var omtrent uendret i forhold til 2002. Produksjonen fra norsk kontinentalsokkel representerte om lag fire prosent av verdens samlede oljeproduksjon.

Norges forbruk av petroleumsprodukter utgjør om lag 230 000 fat pr dag, og vår netto eksport av olje er ca. 3,0 millioner fat pr dag (inkl. NGL/kondensat). Dette plasserer Norge som nummer tre på listen over verdens største nettoeksportører, etter Saudi-Arabia og Russland.

Salg av våtgass (NGL)

NGL består av produktene etan, propan, butaner, nafta og kondensat (se figur 7.5). Produksjonen av NGL fra norsk kontinentalsokkel var i 2003 ca. 23,6 millioner Sm³ o.e., hvorav ca. 12,2 millioner Sm³ o.e. var kondensat og 11,4 millioner Sm³ o.e. var øvrig NGL. Produksjonen av NGL var i 2003 om lag 20 % høyere enn i 2002.

Markedet for LPG (Liquified Petroleum Gases – propan og butaner) i Europa kan deles i tre hovedsegmenter: varmemarkedet (industrielt brensel og husholdning), petrokjemimarkedet og autogassmarkedet (direkte som brennstoff, bensinnblanding og alkylering til høyoktanprodukter).

Varmemarkedet utgjør ca. 60 prosent av det totale markedet, mens petrokjemimarkedet utgjør om lag 30 prosent og autogassmarkedet utgjør de resterende 10 prosent.

I vinterhalvåret er etterspørselen etter LPG stor i varmemarkedet, og dette driver prisene opp.

I vinterhalvåret blir derfor LPG mindre attraktiv som erstatning for nafta i petrokjemisk industri. Figur 7.4 viser skipninger av våtgass i 2003, fordelt på første mottakerland.

Salg av tørrgass

Forbruket av tørrgass i Europa har de siste tiårene vært i sterk vekst, også på bekostning av andre energibærere, i hovedsak olje og kull. Forbruket av naturgass i Europa var i 2002 ca. 490 mrd standard kubikkmeter¹. De største forbrukerlandene er Storbritannia, Tyskland, Italia, Nederland og Frankrike.

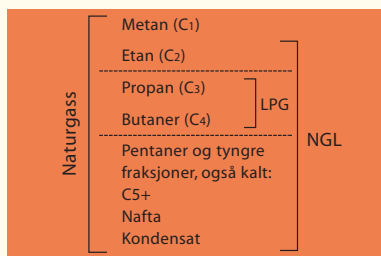
Tørrgass brukes i ulike sektorer. I husholdninger og tjenesteytende næringer brukes gass i hovedsak til oppvarming, mens i industrisektoren brukes gass som energikilde og som råstoff. I tillegg brukes gass til å produsere elektrisitet.

Den norske eksporten av tørrgass var i 2003 på 71,1 milliarder Sm³. Norge er en viktig leverandør av gass til Europa – rundt 14 prosent av Europas gassforbruk dekkes av norsk gass. Dette gjør Norge til den nest største eksportøren av gass til Europa, og den tredjestørste eksportøren på verdensbasis. Anslag for gasseksport fordelt på mottakerland er gitt i fig. 7.6.

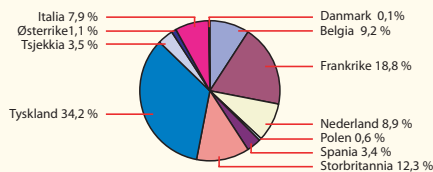
Den norske gasseksporten utgjorde i år 2002 om lag to prosent av verdens totale gassforbruk på ca. 2600 milliarder Sm³.

Det enkelte rettighetshaverselskap foretar selv avsetning av egen gass, innenfor produksjonstillatelser gitt av myndighetene.

¹ Kilde: IEA. Europa er her definert som OECD Europa

Figur 7.5 Definisjon av naturgass
(Kilde: OED)

Figur 7.6 Norsk naturgasseksport 2003.

Totalt 71,1 mrd sm³ o.e.

(Kilde: OD)

7

Fra 1986 og fram til 2001 ble gasssalgsavtaler fremforhandlet av Gassforhandlingsutvalget (GFU), bestående av Statoil (leder), Norsk Hydro og Saga (Frem til Hydro overtok Saga). GFU ble avvirket permanent fra 2002.

Avtaler om salg

I 1973 ble det inngått salgsavtale for gassen fra Friggfeltet, med British Gas som kjøper. For gassen fra Ekofiskområdet ble det inngått fire forskjellige salgsavtaler i 1973 og 1975, med en kjøpergruppe bestående av tyske Ruhrgas, nederlandske Gasunie, belgiske Distrigaz og franske Gaz de France. I 1981 ble også gassen fra Statfjord, Heimdal og Gullfaks fase 1 solgt til kjøpere på kontinentet.

Salgsavtalen for gass fra Trollfeltet ble inngått i 1986 med de tyske selskapene Ruhrgas, Thysengas og BEB, samt Distrigaz, Gasunie og Gaz de France. Senere er også gass solgt til Østerrike, Spania, Italia, Tsjekkia, Polen og Danmark. Den største norske kjøperen er metanolfabrikken på Tjeldbergodden.

I 2001 ble det for første gang inngått avtale om salg av gass til et land utenfor Europa. Gass fra Snøhvitfeltet skal leveres blant annet til USA.

Kun en liten del av gassen fra norsk sokkel leveres under kontrakter med varighet på under ett år. Det meste av gassen leveres under langsiktige kontrakter.

Gasstransport

Gass fra norsk sokkel blir transportert i verdens største offshore gasstransportsystem som omfatter mer enn 6600 km rørledninger fra norsk sokkel til norsk fastland, Storbritannia og til kontinentet. Når Snøhvit starter produksjonen vil gassen derfra bli sendt i land med rørledning, nedkjølt og fraktet med tankskip.

Raffineringsvirksomhet

Den norske raffineringsindustrien består av to raffinerier, Mongstad og Slagen. Kapasiteten på disse to raffineriene er til sammen om lag 300 000 fat/dag. Produksjonen på Mongstad er omtrent det dobbelte av kapasiteten på Slagen. De to raffineriene kjøper råolje og selger produkter på verdensmarkedet, og det er derfor ikke nødvendigvis norskprodusert olje som inngår i raffineringsprosessen. Om lag 30 prosent av raffineriproduksjonen går til det norske markedet, resten eksporteres. Den gjenværende del av det innenlandske forbruket, dvs. om lag 100 000 fat produkter per dag, forsynes fra raffinerier utenlands.